Dosarul nr. 2-1827/24
2-24010278-12-2-25012024-1

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

25 aprilie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Balan
Grefier Alina Ursu

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

constată:

La data de 18 ianuarie 2024, Carolina Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 16 mai 2022, în privința sa a fost întocmit de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare procesul-verbal MAI nr. 05554202, prin are a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională - amendă în mărime de 750 de lei și 3 puncte de penalizare.

A menționat că, nu a comis contravenția indicată în procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat, iar faptele indicate de către agentul constatator nu corespunde realității.

A susținut că, ilegalitatea acțiunilor agentului constatator privind întocmirea în privința sa a procesului-verbal cu privire la contravenție enunțat se confirmă prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 octombrie 2022, prin care a fost declarat nul.

A afirmat că, potrivit art. 2 din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni ilicite constituie acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de

judecată, care exclud vinovăția acestora, a căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

A notat că, potrivit art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea enunțată, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

A declarat că, potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Consideră că, speței îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, admiterea de către instanțele de judecată a contestației depuse de către ea și anularea procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit de către agentul constatator demonstrează că, la momentul aplicării sancțiunii contravenționale, agentul constatator nu a întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei contravenționale, inclusiv a celor care indicau asupra nevinovăției în comiterea faptei incriminate.

De asemenea, consideră că, tragerea la răspundere contravențională, condamnarea publică și sancționarea prin proces-verbal și decizia agentului constatator constituie o eroare, care a afectat dreptul său la prezumția de nevinovăție.

A relatat că, caracterul contravențional al răspunderii, care i-a fost angajată, nu poate servi ca temei de respingere a pretențiilor referitoare la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale agentului constatator, inclusiv prin lezarea prezumției de nevinovăție a acestuia.

A invocat că, în cazul în care instanța de fond ar reține că, Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nu poate fi aplicată speței din motivul imperfecțiunii acesteia, manifestată prin nereglementarea expresă a situațiilor descrise anterior, s-ar putea ca această încălcare să fie acordată de CtEDO în urma condamnării statului.

A mai invocat că, luând în considerare faptul că, prin hotărârea judecătorească enunțată, procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința sa a fost anulat în legătură cu lipsa faptului contravenției, această circumstanță constituie temei de reabilitare a sa de incriminarea, care i-a fost adusă și de sancțiunea care i-a fost aplicată și, prin urmare, în speță sunt întrunite condițiile necesare pentru reținerea răspunderii statului pentru faptele comise de către agentul constatator.

A afirmat că, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și sancționarea prin decizia agentului constatator a adus atingere principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, precum și au avut caracter intruziv în sfera drepturilor sale subiective, în condițiile în care în speță, are dreptul de a fi reabilitată prin recunoașterea acestor erori, inclusiv prin compensarea prejudiciului suportat.

A declarat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

A notat că, la stabilirea existenței prejudiciului moral, definit în doctrina dreptului și în jurisprudență ca orice atingere adusă uneia dintre prerogativele care constituie atributul personalității umane și care se manifestă prin suferința fizică sau morală, pe care le resimte victima, trebuie avute în vedere caracterul și importanța valorilor nepatrimoniale lezate, situația personală a victimei, ținând cont de mediul social din care victima face parte, educația, cultura, standardul de moralitate, personalitatea și psihologia victimei, circumstanțele săvârșirii faptei, statutul social, etc. Fiind vorba de lezarea unor valori fără conținut economic și de protejarea unor drepturi care intră, ca element al vieții private, în sfera art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dar și de valori apărate de Constituție și de legile naționale, existența prejudiciului este circumscrisă condiției aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă corespunzătoare a prejudiciului real și efectiv produs victimei.

A precizat că, potrivit practicii CtEDO, este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumat, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite, de natură sa, de împrejurările în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

Solicită admiterea acțiunii și încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a sumei de 19 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 6,95 de lei, cu titlu de prejudiciu material și a cheltuielilor de judecată.

La data de 16 februarie 2024, reprezentantul pârâtului, Roman Bolgarenco a depus referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea referinței a indicat că, solicitarea reclamantei privind repararea prejudiciului material și moral suportat ca urmare a tragerii ilegale la răspundere contravențională este neîntemeiată, abuzivă și pur declarativă, în acest sens nefiind prezentate careva probe pertinente și concludente.

A menționat că, reclamanta s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată în baza Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, considerând că, prin sancționarea contravențională în baza procesului-verbal cu privire la contravenție, care ulterior a fost anulat de instanța de judecată, i-a fost cauzat un anumit prejudiciu.

A susținut că, agentul constatator, la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional. Din acest motiv, acestea nici într-un caz nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantei precum că, agentul constatator ar fi comis careva abateri de la prevederile legale.

A afirmat că, potrivit art. 383 alin. (1) din Codul contravențional, cheltuielile de administrare și de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravențional se suportă de contravenient sau de stat în modul stabilit de legislație, iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privat și îi se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

A declarat că, repunerea în drepturi a persoanei se efectuează în cazuri exhaustive și, anume, dacă prin hotărâre definitivă, persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional este declarată nevinovată și/sau răspunderea sa contravențională este înlăturată.

A notat că, reclamanta nu se află în nici una din cazurile expuse supra. Respectiv, în primul caz, nu există nici o hotărâre definitivă, prin care reclamanta să fi fost declarată nevinovată, or, procesul-verbal contravențional a fost anulat de către instanța de judecată, fiind anulată și decizia agentului constatator, în temeiul art. 441 și 445 din Codul contravențional, motivând lipsa faptului contravenției.

A relevat că, în cel de al doilea caz, răspunderea contravențională, conform art.19 din Codul contravențional, este înlăturată în cazul: legitima apărare, starea de extremă necesitate, constrângerea fizică și/sau psihică, riscul întemeiat și cazul fortuit.

A invocat că, instanța de judecată, care a examinat contestația, nu a constatat existența nici unui caz enumerat supra.

A mai invocat că, reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

A precizat că, Carolina Mocanu nu poate pretinde de la Inspectoratul General al Poliției prejudiciul moral în sumă de 19 000 de lei, cauzat în rezultatul tragerii ilegale la răspundere contravențională, în condițiile în care acesta nu este pârâtul corespunzător, or, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, la care face trimitere reclamanta, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Consideră că, Inspectoratul General al Poliției, împotriva căreia au fost formulate pretenții în prezenta cauză, de fapt, este pârâtul necorespunzător, or, la caz organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției, respectiv, Ministerului Justiției, în calitate de reprezentant al statului, este cel care poate avea calitatea procedurală de pârât.

A relatat că, statul indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată răspunde pentru prejudiciile nominalizate în prezenta speță, acesta fiind obligat să repare prejudiciul cauzat acestora dacă nu va demonstra circumstanțele care exclud răspunderea, similar cazului din speță.

A invocat că, pretențiile reclamantei sunt netemeinice, or, art. 6 din Legii nr.1545-XII din 25 februarie 1998 prevede expres cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturi și a instanțelor de judecată, iar pentru a fi prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea enunțată, dar este necesar și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din aceeași Lege.

A menționat că, deși reclamanta invocă că, a fost trasă ilegal la răspundere contravențională, Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 garantează repararea prejudiciului moral și material în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată, reținută sau i-a doar aplicată ilegal amenda contravențională de către instanță. Prin urmare, nici una din circumstanțele enumerate la art. 3 din Legii enunțată nu se regăsește în justificarea pretențiilor reclamantei de repararea a prejudiciului.

A susținut că, pentru angajarea statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penale este nevoie de existența faptei ilicite, respectiv, nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului, la caz, tragerea la răspundere contravențională și aplicarea de către agentul constatator a amenzi contravenționale nu atrage răspunderea satului.

A afirmat că, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient sunt măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu afectează iremediabil drepturile persoanei în privința căreia se întocmește proces-verbal cu privire la contravenție.

A mai invocat că, la momentul depistării comiterii unei fapte, care poate fi calificată drept contravenție, agentul constatator este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de legislația contravențională, aceste acțiuni nu pot fi calificare drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o obligație directă și iminentă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantei precum că, acțiunile agentului constatator i-ar fi cauzat prejudicii.

A relevat că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit nu de către o autoritate publică, dar de către agentul constatator, de unde reiese că, instituția nu poate răspunde pentru acțiunile agentului constatator, care acționează independent și în conformitate cu legislația în vigoare.

A reiterat că, reclamanta nu a demonstrat cumularea tuturor condițiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii Inspectoratului General al Poliției în prezenta speță, ceea ce exclude răspunderea acestuia și necesitatea reparării prejudiciului, care survine doar drept consecința directă a faptei ilicite comisă de autorul acesteia, situație care în speță nu se atestă.

A notat că, în același context, suma solicitată de 19 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, este neîntemeiată, exagerată și nejustificată, în condițiile în care, nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente, care să confirme faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie.

Constată că, acțiunile agentului constatator al Inspectoratului Național de Securitate Publică au fost perfect legale, săvârșite în temeiul și în conformitate cu legislația în vigoare, iar pretențiile înaintate de reclamantă în cererea de chemare în judecată sunt neîntemeiate, neavând suport juridic și acțiunile acesteia sunt de fapt cu rea credință.

A declarat că, dreptul persoanei de recuperare a prejudiciului cauzat survine numai în cazul și perioada procesului contravențional, iar procesul contravențional a fost finalizat, fapt demonstrat prin Hotărârile emise pe cauza contravențională, totodată, deși intimatul/reclamantul avea dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului în cadrul procesului contravențional, aceasta din motive necunoscute nu a făcut-o, prin urmare, potrivit prevederilor art. 2006 alin. (3) din Codul civil obligația de reparare nu se naște în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenție ori din culpă gravă să înlăture prejudiciul prin mijloace legale, reclamantul urmând să înainteze pretențiile în cadrul procesului contravențional.

Prin urmare, a indicat că, reclamanta urma să solicite prejudiciul cauzat în cadrul procesului contravențional inițiat, or, pornind de la prevederile generale ale Codului contravențional înglobate în art. 1 alin. (1) al actului legislativ, stipulează expres că, prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și special în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale. În concluzie, dispozițiile normelor Codului contravențional, în care sunt prevăzute drepturile de recuperare a prejudiciului material presupus cauzat, sunt aplicabile în cadrul proceselor contravenționale, iar în momentul în care reclamanta nu a beneficiat de aceste drepturi în cadrul procesului contravențional, fiind emise hotărâri definitive asupra cazului contravențional, aceste prevederi nu mai sunt aplicabile reclamantei în cadrul unui proces civil, totodată, faptul că nu a dorit să beneficieze de drepturile prevăzute în procesul contravențional nu poate fi imputat autorităților publice.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu nu s-a prezentat, solicitând examinarea cauzei în lipsa sa și a reclamantei.

În ședința de judecată reprezentantul pârâtului, Teodora Busuioc a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Audiind reprezentantul pârâtului, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră acțiunea întemeiată și care urmează a fi admisă parțial din următoarele motive.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Iar, în conformitate cu art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 16 mai 2022, de către agentul constatator din cadrul Direcției de patrulare Centru a Inspectoratului Național de Securitate Publică a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, prin care Carolina Mocanu a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și a fost sancționată cu amendă în mărime de 720 de lei și 3 puncte de penalizare.

Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat, reprezentantul Carolinei Mocanu, avocatul Adrian Grosu a depus o contestație împotriva acestuia.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 octombrie 2022 a fost admisă contestația depusă de către avocatul Adrian Grosu în interesele contravenientei Carolina Mocanu împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 16 mai 2022 întocmit de către Inspectoratul Național de Securitate Publică în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale și a fost încetat procesul pornit în privința Carolinei Mocanu din lipsa faptului contravenției (f. d. 10-14).

Prin urmare, reprezentantul Carolinei Mocanu, avocatul Serghei Mocanu a depus prezenta acțiune, prin care a solicitat repararea prejudiciului material, care este compus din cheltuielile poștale în mărime de 6,95 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 19 000 de lei.

Conform art. 19 alin. (1) din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Conform art. 19

alin. (1) din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.

În această ordine de idei sunt relevante prevederile art. 374 alin. (3) din Codul contravențional, care indică că, procesul contravențional se desfăşoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

În acest context este de remarcat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Ziliberberg verso Moldova Curtea a statuat că, contravenția constituie o infracțiune minoră și se bucură de acoperire procesuală a drepturilor fundamentale ale omului stipulate în CEDO.

Conform art. 383 alin. (3) din Codul contravențional, persoana în a cărei privința a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Totodată, urmează de reținut că, potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, iar potrivit alin. (3^1) al aceluiași articol, dreptul prevăzut la alin.(2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Raportând dispozițiile normelor citate supra la circumstanțele speței, instanța de judecată reține că, tragerea la răspundere contravențională neîntemeiată a Carolinei Mocanu de către agentul constatator din cadrul Direcției de patrulare Centru a Inspectoratului Național de Securitate Publică sunt acțiuni ce îi oferă Carolinei Mocanu dreptul de a solicita compensarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul constatării ilegalității acțiunilor întreprinse de către agentul constatator.

Or, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 octombrie 2022 procesul contravențional pornit în privința Carolinei Mocanu în baza art.240 alin. (1) din Codul contravențional a fost încetat pe motivul lipsei faptului contravenției.

Drept urmare, în cauză devin incidente dispozițiile art. 441 alin. (2) din Codul contravențional, potrivit cărora încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

În același timp, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 este actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea menționată, prin acțiuni ilicite se înțeleg acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Conform art. 3 alin. (1) din Legea menționată, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești".

Art. 6 din Legea enunțată prevede că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional

în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Conform art. 13 alin. (1) din aceeași Lege, prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decît instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Prin urmare, prejudiciul material și moral pretins de către Carolina Mocanu urmează a fi recuperat de la organele care au emis decizia în cauza contravențională şi, anume, de la Inspectoratul General al Poliției.

Din materialele cauzei rezultă că, Carolina Mocanu a expediat cu aviz de recepție în adresa Inspectoratului de Securitate Publică copia contestației la data de 30 mai 2022, achitând suma 6,95 de lei (f. d. 8).

Prin urmare, instanța de judecată consideră necesar de a încasa de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul Carolinei Mocanu suma de 6,95 lei, cu titlu de prejudiciu material.

Conform art. 2036 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Conform art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Reieșind din conținutul dispozițiilor legale citate, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să fie determinat de către instanța judecătorească, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei, de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Însă, la determinarea mărimii prejudiciului moral, trebuie avut în vedere că, dauna morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

Pentru ca instanța să poată aplica aceste criterii este necesar ca cel ce pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragerea ilegală la răspundere și pe cale de consecință să se poată proceda la o evaluare a despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudicial.

Instanța de judecată remarcă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragere ilegală la răspundere și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea reclamantului.

Instanța de judecată consideră că, suma solicitată de către Carolina Mocanu în mărime de 19 000 de lei, în vederea recuperării prejudiciului moral cauzat prin sancționarea ilegală de către agentul constatator cu amendă contravențională, este una exagerată, încalcă principiul general al echității şi ar constitui un venit nejustificat.

Luând în considerație circumstanțele enunțate, instanța de judecată consideră necesar de a încasa de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul Carolinei Mocanu suma de 1 500 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, care, în opinia instanței, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Pornind de la cele menționate, se constată că, argumentele invocate de către reprezentantul pârâtului nu pot fi reținute, deoarece acestea se combat cu probele cauzei, axându-se asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de judecată, având la bază cumulul de probe apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

În conformitate cu art. 236, 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

hotărăște:

Se admite parțial acțiunea depusă de către Carolina Mocanu împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Se încasează de la Inspectoratul General al Poliției (IDNO *****) în beneficiul Carolinei Mocanu (IDNP *****) suma de 6,95 (șase lei 95 bani) lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 1 500 (o mie cinci sute) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
judecătorul Tatiana Balan